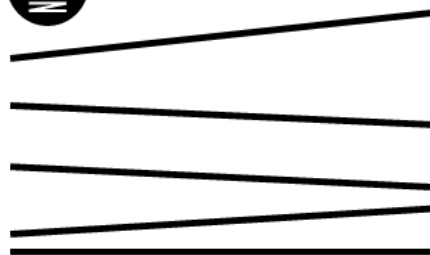

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) Author(s):	fordansket aff Willem Worms Latinske Programmate.
Titel Title:	<u>Den Høybedagede oc fornemme Matrone Anna Fincke, Salig Caspari Bartholini den Ældre Effterleverskes Liiff oc Leffnet</u>
Udgivet år og sted Publication time and place:	Kjøbenhaffn : tryckt aff Matthias Jørgenssøn, 1677
Fysiske størrelse Physical extent:	44 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Anna Fincke

saip. Bartholins Luku.

1677.

anno 84. - 10. - 27.

42. - 150. - 40

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130019005454

Eudorpha...

Den Høybedagede oc Fornemme
Matrone

Anna Fincke

Salig D. CASPARI

BARTHOLINI den ældre

Effterleverskes

Liff oc Leffnet

Jordanstet

Aff

D. WILLEM WORMS

Rect. Acad.

Latinske Programmæ.

Kjøbenhavns /

Tryckt aff Matthias Jørgenssøn /

Aar 1677.

Sersom enten en sand Guds
 Fryet oc idelig Guds Dyckel-
 se / eller en u-forsalfket Dyd oc
 Fromhed / eller et u-straffeligt Liff
 oc Lefnet / eller oc alle sande Guds
 Børns oc Med-Christnis trohtertige
 Onsker / kunde forlænge vort Liffs
 Maal / oc bryde den u-bevegelige Døds
 Mact oc Vælde; hafde vi icke i Dag haft
 fornøden udi en saa hyperlig oc fornem-
 me Matronis Ligs-Begængelse saa sør-
 gelig oc u-behagelig et Skrift imod vor
 Villie at lade udgaa. Thi u-anseet hun
 siunis at hafve opnaaet det Maal / som
 Menniskene sætter den største Lycksalig-
 hed udi / (enten vi anseer hendis Dagis

Tal / eller hendis Afkomis berømmelige
 Fructbarhed udi tredie oc fjerde Leed
 som er de Gudsryctigis udlofvede Løn
 hvileket oc den hellige Prophete hafver
 sagt at være det høyeste ; Oc var end
 ocsaa kommen til den Guldkommenhed /
 som gifver Vinde-kønnet Virat oc gifver
 største Roef: Dog alligevel / naar vi be-
 skuer de Dyder der i Mangfoldighed hen-
 de zirede / den Vndelighed / der aff hen-
 dis Dyne saa som udskinde / den Tro-
 fasthed / der hørtis i hendis Ord / den
 Høflighed oc Belevenhed i hendis Sæ-
 der / der aldrig forandredis ved hendis
 høye Alderdom / den Adstadighed i hen-
 dis Skiel oc Umgængelse / der med all
 Venlighed / Kierlighed oc Fjnhed var be-
 mcenget / hvorosfor den heele By forun-
 drede sig storligen / skal der vel ingen
 fin

findis / der jo gierne skulle ønske / saa
 dyrebare en Matrone at maatte været u-
 dødelig / oc fra Dødsens Mact privilegeret.
 Mange Dvinder har vi seet i vor Tjd /
 hvilcke for andre hafve været et Lius i
 Ære / i Ansæelse oc i Guds Fryet; Man-
 ge endoc har vi fundet i denne By / som
 baade med Naturens oc Lyckens Gaf-
 ver ofverflødeligen hafve været begafve-
 de: Men ingen veed vi / der aff saa man-
 ge Dvinder har været naunkundig / som
 denne salige Matrone / hvilcken icke al-
 leene alle i denne Tjd med Forundring
 hafve høyt actet / men maa endoc lignis
 ved alle dem / som aff gammel Tjd fun-
 de vel fremsættis for andre / til Gud-
 fryetigheds / Fromheds / Trofastheds oc
 Kyndigheds leuende Exempel. Men doe
 maatte hun / at hun kunde i Him-
 melen

melen blifve u-dødelig. Thi den Guds
 Dom ſtaar faſt / hvilcken vi alle / enten
 tilig eller ſildig / maa u-forbigaengelig ad-
 lyde / at vi engang ſkal døe. Thi Dø-
 den bruger ſin Vold oc Grumhed u-for-
 ſkiellig paa alle / enten hand er hellig /
 høy eller lau / oc lader ingen ſkaanis.
 Den Orden derfor / ſom aff G D D er
 ſkicket / bør vi icke at ville hafve enten
 forandret eller formenget ; Men heller /
 efter denne Sal. Matronis gudſtryctige
 Exempel / vende vor Omhu oc Tancker
 fra diſſe Verdsens u-viſſe oc u-nyttige
 gode Ting / til de himmeſke oc guddom-
 melige Tings Betæenckninger. Thi ef-
 terdi vort Liſ / end oc naar det er aller-
 lengſt / er for ſin Korthed icke ſynderlig
 høyt at ſkattere ; Men for Ewigheden /
 til hvilcken det ſicter / meget dyrebar / er
 det

det billigt / vi drager vor daarlige Vin-
 skibelighed / vore skadelige Begierligheder /
 oc u-nyttige Omhyggeligheder fra
 Verdens bedragelige Ting / oc allvorli-
 gen sætter all vor Haab oc Omsorg paa
 Herren / der hvercken fand bedrage eller
 bedragis. Vi ere jo fødte til det æviges
 hvi ville vi da vancke omkring udi dette
 ringe paa Jorden / der er u-stadigt oc
 forgængeligt? Hvi ville vi selff plage os
 der med? Hvi stræbe vi icke heller efter
 det / som blifver altid u-ændeligt / stadigt /
 oc saa ævigt / som G V D self? Hvi u-
 mage vi os med u-tidige Corrig / for
 det som intet gauner os? Vi see jo / at
 hvad Stort at Menniskens Vergierig-
 hed hafver udvircket / hvad prættige
 Konst = Stycker vor Haand udrettet /
 hvad vor Glijd forhversvet / hvad Pen-
 nen

nen sammenskrævet oc forfattet / hvad
 vor Image erlanget / fand altsammen
 icke hielpen os til II. dødelighed / hvilcken
 det icke engang fand skaffe sig self; efter-
 som II. dødelighed findis icke i noget aff
 dette tjemelige oc legemlige / men henger
 alleeniste aff det Ewige oc Himmelske.
 Har da nogen dødelige Menniske haft
 nogen Tid II. dødelighed i Tancke; Har
 nogen foractet dette Jordiske oc Forgeen-
 gelige / oc haft en Forsmag paa det Him-
 melske oc Ewige; Har nogen / medens
 hand var paa Jorden / haft sin Om-
 gængelse med GUD i Himmelen / da
 hafver sandelig været i deris Tal denne
 Gud fryctige / Høysornemme / oc Edele
 Matrone / den alle Dyders oc Dvin-
 ders Fejr oc Prydelse

ANNE HANDEL /

Hvilcken saa som hun hafde aldrig E-
 vigheden slagen aff sine Tænder oc Hu-
 kommelse / men satte sin Tillyd til Guds
 alleene / oc hafde altid sin Christum icke
 paa Munden alleene / men oc i Hiertet /
 derfor nyder hun oc nu den Tre- eenige
 Guds suldkommelige Beskuelse. Nu er
 hun entlediget oc opløst fra dette Liffs
 Omhyggeligheder oc Besuærligheder / ja
 fra en Stricke oc Snare / oc er indkom-
 men til den rette Frihed / der er fri fra all
 Trældom / oc blandt Englenis mange
 Tusinde / skinner klarere end Solen i Sa-
 derens Rige. Denne Høysornemme
 Matronis Luff oc Læffnet / som gandske
 aff Guds Fryet oc alle Christelige Dyder
 hafver bestaaet / hvilcket vi oc / mens
 B hun

humi lefoede / med Forundring hafver be-
 skuet / ville vi / effter deris Maade / som
 affridser en heel Verden paa en liden
 Taufle / icke at de fand den gandske
 fremvise / men ickun for Dynene nogen-
 ledis affbilde / korteligen affmale / eff-
 terdi vi det ingenlunde fuldkommeligen
 kunde beskrisve.

Dersom en huer fornemme Borge-
 ris Dyd oc Ypperlighed er den Bye til
 Roef oc Ære / aff huilcken hand er kom-
 men; maa sandelig den Kongelige Stad
 icke lidet rose oc ophøye sig / som med saa
 ædel oc berømmelig en Indbyggerske
 hafver været æret oc yret / huor hun er
 fød Aar 1594. den 8. Februarii aff
 Ædle oc Høydydige Forældre. Hendis
 Fader var den Høybedagede / Æld-
 gamle / Høyfortiente / Hæderlig oc Høy-
 lærde

lærde Mand / THOMAS FINCKE Do-
 ctor oc øfverst Professor udi Medicina,
 den ældste paa Academiet, oc Oecono-
 mus øfver det Kongelige Communitet;
 Hendis Moder var den Hæderlige / me-
 get Dydige oc Exemplariske Matrone:
 SØSTER IVERS. Effterat de med Glæ-
 de haffde denne deris Ecteskabs yndigste
 Plante oc Pant fra HErren omfauffnet/
 var det deris / som Gudsfryctige Foræl-
 dris / første Omsorg / ved det hellige S-
 gienfødelsens Bad at lade hende aff all
 hendis medfødde Smitte reense oc aff-
 toe / oc saaledis til HErren igien opoff-
 ris; at / som hun aff hannem haffde
 faaet dette Tjmelige Liff / hun saa oc ved
 hannem kunde fornyes til et bedre Liff.
 Der effter hasøer de med største Glittighed
 ladet hende opdrage i alle Christelige oc

ærbare Sæders Uundervæsening oc
 velse; oc fornemmeligen holdt hende all-
 vorligen til at kiende oc frygte Guds; at
 hun den Dyd / som hun aff Forældrene
 icke alleene hæffde arfvet / men end oc sæt-
 ted oc lærde / i ald hendis Lifs Tid
 kunde saaledis beholde / forsuare / oc
 fremvise; Huilcken hun oc icke alleeniste
 i hendis fremværende Aar / men end oc
 i hendis fuldkommen Alder / ja i hen-
 dis høye Alderdom / stadeligen hæfver
 vedholdet oc forværet / saa Guds Fryde
 hæfver med Aarene hos hende dagligen
 tiltaget / dog med Alderdommens Suck-
 felse icke afftaget; huilcket hendis gån-
 ske Luff / som med saa mange Christelige
 Dyd hæfver været prydet / merckeligen
 oc forunderligen nocksom om hæfver
 vundet. Thi der hun endnu neppe var
 kom-

kommen fra Moderens Bryst / lod hun
 sig opfostre ved HErzens Bryst / oc ven-
 te sig ideligen til Guds Ords Læfning /
 til huilket hun aff Ungdommen op haff-
 de faaet saa stor en Kierlighed / at alle
 andre unyttige oc forfængelige Bøger
 icke engang maatte findis udi hendis
 Kammere / langt mindre udi hendis
 Haand; Men brugte dem alleene / aff
 huilcke hun fornam sig til Guds Kier-
 lighed oc Gudsryctigheds Gierninger
 beffteligen at kunde opmuntris oc optæn-
 dis. Der hun haffde lagd saa god oc
 Christelig en Grundvold / naaede hun
 paa en kort Tid med største Attraa op til
 de Dyder / som i Quinde Kønnet meest
 actis oc berømmis. Thi foruden det /
 at hendis Sind oc Gemyt / hendis Sæ-
 der oc Adfærd vare ret skickede oc danne-

de / saais der hos hende allehaande ud-
vortis behagelig Zirlighed / som baade
giffte oc ugiffte pleyer fornemmeligen af-
roffis udaff. Thi ald den Stund hun
var i hendis dydige Forældris Huus /
saais hun aldrig ledig eller ørkeløff; In-
gen Tjd lod hun gaa forbi / som hun jo paa
det / der en flittig oc hofføiff Møe vel be-
quemmer / flitteligen anvendte / at hun i
hendis unge Alder icke skulde fremvøxe
i Bellysters Begierlighed. Oc som hun
haffde største Affsky til denne Tjds daar-
lige Forføngeligheder / saa lagde hun al-
drig sin Tjd der paa / at omffabe / (el-
ler snarere / vanskabe) oc smince oc smy-
cke sit Legeme; Men som en ret oc tro
Christi Brud / var derfor meest omhyg-
gelig / at hun kunde pynte oc pryde sin
Siel / saa hun flædte sig i flæden for
Eilcke

Silcke med Siinhed / for dyrebar Lin-
 flæde med Hellighed / for Purpur med
 Blusærdighed; oc kæmpedis med sine
 jessnlige at være den fornemmeste / icke
 saa meget i Byrd / som i Dyd / i Rige-
 dom / som i Fromhed. Oc i saadane
 stræbte hun effter / at være ypperligere
 end andre; men i andet lod gierne andre
 være ypperligere / end sig. Huus- Gier-
 ning bleff hun oc saa opvandt til / oc lær-
 te forstandeligen oc forsiunligen et Huus
 at forestaae / huor til hun meest beflitte-
 de sig paa Vindskibelighed oc Sparsom-
 melighed / uden huilcken Huusholdnin-
 gens Lycke hasteligen forsiunder oc ad-
 spredis. Huad Bestillinger Quinde-
 Rønnet egentligen ellers tilhører / vidste
 hun oc tilfulde / oc lod end oc der udi
 saaledis see sin Videnskab oc Slittighed /
 baa-

Baade udi det eenes oc det andet / saa at
 den gamle konstige Gudinde Arachne
 icke skulde torde lade sig ligne eller kom-
 me i Kamp med hende. Thi baade var
 der i hende en synderlig Lyst til at lære/
 oc en u-troelig Naturens Tilbøielighed
 til at fatte. De at vi med saa Død skal
 sige det; Et forunderligt oc et rart Pi-
 gis Exempel var hun / i hvilken intet
 enten i Død / eller Gierninger / eller Fac-
 ter / eller Gang kunde merckis / som jo
 sømmede / oc som jo gaff Tegn oc Vid-
 nishyrd om største Sindighed oc Bluf-
 færdighed. Disse vare hendis Dyder
 som hun i hendis Jomfru Stand skin-
 te aff / med dennem vendte hun allis
 Dyne oc Gemyt paa sig; med dennem
 opvacte hun allis Vndist oc Kierlighed
 til sig: For dennem var hun allevegne
 vel

vel oc berømmeligen omtalt / som den/
 der i alle maader var værdig til / at maat-
 te aff en huer høiest begafved oc fornem-
 me Friere ønskis til sin kierlig Ecteselle;
 som oc mange ypperlige Mænd for hen-
 dis Gunds oc Legemis u-gemeene Dy-
 ders skyld forsøgte: Iblant huilcke for-
 nemmeligen var den Hæderlige / Høy-
 lærde / Vutberømte oc Velforsarne
 Mand CASPAR BARTHOLIN, Theo-
 logiæ, Medicinæ oc Philosophiæ Do-
 ctor oc Professor Regius, som aff hendis
 høye Qualiteter indtagen satte sit Sind
 til saa dyrebare en Nøe at vinde / oc of-
 vertalte omsider hende til sin Kierlighed.
 De der hand haffde da naaet sit Ønske/
 holdt hand med hende deris glædelige
 Brøllups Høytid Aar 1612. den 22.
 Novembris, huor paa hand besandt
 E stedse

stedse i Gierningen / huor fornøden oc
 huor nyttig en from oc dydig Hustru er
 til en Mands Velstand oc Lycksalighed.
 Thi intet Ecteskab / kunde være kærli-
 ger / behageliger / oc fredsamueliger. Al-
 tid lempede hun sig efter hendis Høfbon-
 dis Sind oc Villie / oc velbetænckte / at
 det hørte en goed Hustru til / at ære / at el-
 ske / at tiene / oc adliude sin Mand. Saa-
 ledis vandt oc betoeg hun hans Sind
 med Trofasthed / Tienstvillighed oc Høf-
 lighed / at hand i alle sine Bekymringer
 oc Modgængeligheder søgte Lindring oc
 Lættelse i hendis Samtale oc Vndelig-
 hed / oc i demange oc hefftige Siugdøm-
 me / som hand jessnlig var hiemsøgt
 med / befandt huor flittig oc omhyggelig
 hun hannem opvartede oc tiente: Hvil-
 cket hand da i synderlighed forsøgte / der
 hand /

hand / for hans Suagheds skyld / igien-
 nem atskillige Provincier i Tydskland
 var forrenst til det Varme Bad udi Beh-
 men; huor hun da gierne fulgte med
 hannem / aldrig vigede fra hannem /
 tiende oc forsiunede hannem / oc med sin
 Nærværelsis Gødhed oc Kierlighed be-
 tog hannem den største Deel aff den lan-
 ge oc besuærlige Reysis Fortredelighed
 oc Nøyesommelighed.

De efftersom Ecteskabs høyeste Lyck-
 salighed bestaar udi Børn oc Mangsol-
 dighed / (ligesom Vintcræets Roef / eff-
 ter Davids Ord / i Druers Ofverflø-
 dighed) fandt hun oc der udi trodste den-
 nem der udi deris Ecteskab / hafver væ-
 ret allerfructsommeligst. De som Bør-
 ne: Velsignelse er aff GUD en Naadis
 Tilleg til de frommeste GUDS Børn:

Saa er hun oc med den Naade rigel-
 gen blefven afflagt / oc aff hannem be-
 gasvet med 7. deylige oc velgeraadne
 Børn / huilcke alle / undtagen JACOB
 BARTHOLIN, som uden Liffs Arsving
 bleff fra Verden til Himmelen henfal-
 det / med synderlig Fructbarhed deris
 berømmelige Herkomst merckeligen oc
 forunderligen hafver udbredet oc forme-
 ret; oc forøget deris fiere høi- dydige
 Moders Trøst oc Ære med saadan en
 lykkelig oc glædelig Afssom / som icke al-
 leene alle hnd indtil hafver i høieste
 Naader forundred sig ofver / men end
 oc Effterkommerne langt her effter skulle
 vide med Berømmelse oc Forundring at
 tale om: I huilcken Lycksaligheds Deel
 denne deris nu Salige Moder hafver
 icke alleene lignet / men end oc ofver-
 gaaet

gaact alle baade Byens oc Rigets Ma-
 troner. Thi selff ved Guds Benedidel-
 se hafver hun som en velsignet Moder/
 fød til Verden 6. Sønner / som ere: BER-
 TEL BARTHOLIN, Eloqventiæ Profes-
 sor Regius, oc ældst paa Academiet.
 THOMAS BARTHOLIN, Medicinæ Pro-
 fessor, oc Kongelige Majestæts Hono-
 rarius Luff Medicus, oc Assessor udi
 Høyeste Ræt. CASPAR BARTHOLIN,
 Herre til Kornerup / etc. ALBERT
 BARTHOLIN, Rector i den Kongelige
 Skole udi Friderichsborg. JACOB BAR-
 THOLIN, Designatus Prof. Sor. ERAS-
 MUS BARTHOLIN, Medicinæ Profes-
 sor oc Mathematicus Regius oc Assessor
 udi Høyeste Ræt: Oc en Daatter A N-
 NE BARTHOLIN. Derforuden hafver
 hun oc seet med største Glæde sine Bør-

ne Børn; Aff sin Søn BERTEL BARTHOLIN, ved Lillie Marie Glob / 7. Sønner / CASPER, Casper / Christian / JACOB, Johan / Friderich / Bertel / oc 6. Døttre / ANNA MARGRETE, ANNA MARGRETE, Johanne Cathrine / Lillie Marie / Caspare Sophie / BERTELOTTE MARIE. Aff sin Søn THOMAS BARTHOLIN, ved Else Christoffers Daatter / 5. Sønner / Caspar / Christoffer / Thomas / Hans / Albert / oc 4. Døttre / ANNA MARGRETE, Margrete / Anna Margrete / Else Cathrine. Aff sin Søn CASPAR BARTHOLIN, ved Anna Cathrina Møllers / 2. Sønner HENDRICH, Casper / oc 4. Døttre / Anne Sophie / Sophie / Anne Cathrine / Hendriette Margrete. Aff sin Søn ALBERT BARTHOLIN, ved Karen Bartholomæi Daat.

Daatter / 2. Sønner / Casper / BARTHOLOMEUS, oc 4. Døttre / Anna Margrete / KAREN, Karen / Søster. Aff sin Søn ERASMUS BARTHOLIN, ved Anna Johans Daatter / 2. Sønner / Casper / Johan Fridrich / oc 2. Døttre / Anna Marie / MARGRETE CATHRINE. Aff sin Daatter ANNE BARTHOLIN, Doctor Jacob Matthiisøns Biscopudi Aarhus Hustru / 4. Sønner / Matthiis / CASPER, Jens / Holger / oc 3. Døttre / Ingeborg / ANNE, Søster. Aff sin Daatters Daatter / INGEBORG JACOBS-DAATTER, ERASMI VINDINGS Hustru / 3. Sønner / JACOB, Povel / Jacob / oc 3. Døttre / MARGRETE, Anna / JOHANNE MARGRETE. Aff sin Daatters Daatter / SØSTER JACOBS-DAATTER, Peder SCAVENII Hustru 3. Søn

Sønner / LAURITZ, Jacob / Christian /
 oc 2. Døttre / Else / Anne / Christine. Aff
 sin Sønne / Daatter MARGRETE BARTHOLIN THOMAS-DAATTER, Christian
 Möllers til Katterup Hustru / en Søn /
 Hendrich / oc en Daatter / Sophia Regina.
 Aff sin Sønne / Daatter ANNE-MARGRETE BARTHOLIN ALBERTS-
 DAATTER, Hans Möllengrachts Hustru / en Søn Lorenz / oc 2. Døttre /
 Birgitte / Cathrine / SØSTER. Herfor
 uden hafver hun oc til videre Fornøyl-
 se beskuet sine Børne, Børns Børne,
 Børn; Aff sin Daatters Daatter-Daat-
 ter ANNE VINDING, Peder Hiorts
 Hustru / en Søn / Kasimus. Aff sin
 Daatters Daatter / Daatter ELSE SCA-
 VENIA, Niels Benzons Hustru en Daat-
 ter / Mette. Huilcke alle tilsammen tal-
 de /

de ere Halffierdesindstisve. Den be-
 rømmelig Affkom! Den nassinkundig
 Fructbarhed! Huilcke alle vare hende
 altid baade til Glæde/ til Ære/ oc til
 Trøst. Oc er dette i sær merckeligt oc
 tænkvoerdigt: at hun var en Professors
 Daatter. En Professors Hustru. Fire
 Professorers Moder. En Professors Ko-
 nis Moder. Tre Professorers Garmo-
 der. To Professorers Mormoder. To
 Professorers Koners Mormoder. En
 Professors Moders Mor. Moder. Men
 i huor fructbar hun var paa Legemet/
 var hun dog icke mindre i Sindet oc
 Sielen; Aff huilcket hun dagligen ud-
 skjød oc frembar utallige Dyders mange
 oc suldmodne Fructer. Thi/ (saa som
 intet i Verden er saa stadigt i Lycke oc
 Velstand/ det jo undertiden forverlis el-
 D
 ler

ler formængis med Modgang oc Ulycke)
 Der hendis allerkieriste Hofsbonde udi
 hans beste oc feyerste Aar var blespen
 hende / Aar 1629. den 13. Julii ved en
 alt for tilig Død fratagen: hafver hun
 altid siden været alle Enckers Exempel/
 oc som en ræt Encke / førdt et Erbart/
 Verligt / Christeligt oc Gudsfryctigt
 Luff oc Lefnet / oc det Ecteskabs Løffte
 oc Tro / som hun hafde holdet sin Mand
 i hans leuende Liffue / hafver hun aldrig
 effter hans Død villet rygge: eller ladet
 sig tiere til Ecteskab med nogen beuæge:
 Men i Guds Fryct oc Dydige Øuøelser/
 effter Apostelens Forskrift / sat sit Haab
 til G V D / som sin eeniste oc rætte
 Stæls Brudgom / oc med saadant et
 helligt / gudeligt / oc u-straffeligt Lef-
 nets Berømmelse / som icke nocksom
 fand

Land med Sindet betænkis / end si-
 med Pennen eller Munden udsøris /
 fremdraget sin eenlige Encke. Stand
 med Taalmodighed udi 48. samfulde
 Aar; Huilcken hendis gode oc prisselige
 Forhold / alle / som hende kiendt haf-
 ver / nocksom er bevist. De som Guds
 Fryet er Grunden oc Fundamentet til
 alle de andre Dyder / saa øfvede hun sig
 oc der udi baade først oc sidst; Den var
 hendis Morgen-Lyst / oc Aften-Trost.
 Sin GUD bar hun stedse baade udi
 Hierte oc Mund / holdt med hannem
 baade offentlig oc hemmelig sin daglige
 Samtale / oc forlystede sig med hans
 Løvs Betræctning Dag oc Nat. Det
 bør at staa for alle baade til Amindelse
 oc Exempel / med huor stor Ijsøer oc flit-
 tighed denne Salige Matrone dagligen
 D ij haf-

hafver søgt G B D S Huns / huor aff
 hun aldrig sauffnedis / med mindre / hun
 der fra ved Suaghed oc Enghdom var
 forhindret. Saa sterck var ingen Storm /
 saa tyck var aldrig Sneen / saa stoer in-
 gen Regn / saa haard ingen Vinter / saa
 strengt intet Veyrligt / der kunde frahol-
 de hende / hun so altid med Hoben / der
 holder hellig / til Fro-Prædickeener / til
 Høy-Messer / til Aften-Sange / til Lige-
 Prædickeener / til Morgen- oc Aften-
 Bøn / oc til andre G B D S Tienestis
 Forræetninger / uden Ophold / med stør-
 ste Lyst oc Hast / aff gandske Hierte oc
 Sind ilede oc stundede : Udi alle Maa-
 de lig den gudsfryctige hønbedagede An-
 na Prophetinde / der aldrig kom aff
 Tempelen / men tiende G B D med Fa-
 sten oc Beden / Dag oc Nat. Men at
 hun

hun icke var som de huyckleriske Mund/
 Christine / der holder sig til G V D med
 Munden oc Læberne / men ere langt fra
 hannem med Hjerterne / det lod hun see
 der udi / at hun icke alleeniste med største
 Andact hørte hans hellige Ord / oc det/
 effter Christi Ord / bevarede i et smuct/
 got Herte; men end oc bar Fruct der aff
 i Laalmodighed / oc / sit gandske Luff
 igiennem / udi alle sande gudelige Gier
 ninger / oc Christelige Øføelser sin Chri
 stendom klarligen udviste. Huo vil
 derfor tuifle paa / hun jo tiit med sine
 Hiertens inderste Bønner hafver til
 freds stillet / den høieste G V D / som vi
 med vore mange oc flemme Synder saa
 ubodsærdeligen til Brede mod os hafver
 opvact? Huo vil nekte / hun jo / som en
 tro oc indstændig Forbedere / hafver ofte
 D i j med

med sine dybe Suck / sat sig imellem
 den vrede GUD oc denne syndige Stad /
 oc i disse bedrøvelige Tider staaet saa-
 som i Gabet mod den fortørnede Gud /
 oc hafver affværget hans Brede oc store
 Plager fra vort Luff oc Guds? Sande-
 lig de Gudsfræctigis Bønner bryder Him-
 lene / oc binder Gud til Jorden. Ildi
 hendis eget Huus hafver hendis Guds
 Fræct icke meere været luncen eller for-
 sømt / men altid alvorligen vedligehol-
 det oc forfremmet. Thi huad Huus var
 helligere? Huad gudeligere? Ingen Tid
 var paa Dagen / hun jo anvendte paa de
 Himmelske Tings idelige Betræctning:
 Ingen Dag / ingen Tjme / ja fast ingen
 Minut gick hende forbi / hun jo offrede
 GUD sine Læbers Offer. Ingen be-
 søgte hende nogen Tid / som jo fandt
 hen-

hende enten at siunge gudelige Psalmer/
 eller at sidde i Bibelen at læse. Andre
 roser sig aff/ at de hafver igiennem læst
 Tusinde oc fleere Bøger / men denne
 Salige Matrone læste ickun en / men
 Tusinde Gange / oc i den Stæd hinc er-
 langer ick uden en stor / dog forscenge-
 lig oc verdslig Videnskab aff deris Læß-
 ning; oc tuu saær ingen anden Nytte
 der aff / end Ofvermod oc store Indbild-
 ninger / som er baade GUD oc Men-
 sken vederstyggelig; Da hafver denne
 Salige Matrone aff den hellige Skriff-
 tis idelige Læßning lærdt den rette Vus-
 dom oc sande Ydmynghed / huor ved hun
 var baade GUD sær elskelig / oc Men-
 nisten behagelig / oc det / som er det be-
 ste / fundet der aff saadan Styrelse oc
 Trøst imod Dødsens Ansioed / som ick
 alle

alle den gandske Verdens Bibliothecer
 kunde forskaffet hende. Oc enddog hun
 hafde altid en stor oc skøn Huushold-
 ning at forestaa oc forsiune / lod hun dog
 ingen Forhindringer / ingen Besuerlig-
 heder / ingen Omhyggeligheder være sig
 saa høyt angelegen / hun jo huer Dag
 tog sig nogle Tjmer / tiit fra sin Søffn /
 tiit end oc saa fra sin Helbred / som hun
 paa Bønnen anvendte. Icke heller holde
 hun det nock at øfve sig self i Guds
 Fryet oc Hellighed / men end oc / som
 en ræt ærbar oc Christelig Huus Moder
 vel anstaar / lagde største Glud der paa /
 at de andre hendis Huus Folck / baade
 fornemme Folckis Børn / saa vel som si-
 ne Tjeniste-Piger / som hun hafde hos
 oc omkring sig / kunde til den sande
 Guds fryctigheds oc Fromheds Guld-
 kom-

Kommenhed / som hun selff haaffde naaed /
 ved hende opmuntris oc undervissis :
 Haaffde altid dersfor Dye hos dennem /
 oc sær med Ord / sær med Exempel til-
 skyndede dennem til at frygte Guds : Thi
 intet talte hun / intet gjorde hun / som
 jo var Himmelisf oc gudeligt. En heller
 holdt denne hendis Guds Fryct sig in-
 den hendis egne Dørre / men som et
 got Træ der er en uden god Fruct / uden
 fore end oc yttrede sig med mange gode
 Gierningers Fructer.

Det er jo alle bevist / huor Gafve-
 mild hun hafver teed sig imod alle / oc
 med huad Villighed oc Hiertelaug hun
 hafver lagd sig effter at tiene alle.
 Thi saa var hun aff Kierlighed mod alle
 optændt / at / dersom hun haaffde kun-
 det / haaffde hun gierne hiulpet alle i de-
 ris

ris Armod oc Elcendighed; Oc saa rede-
 bon var hun til at undsaette en huer
 Nodlidende / at hun aldrig sparede en-
 ten Image / eller Omkostning / kunde
 hun icke hjælpe. Huad for Fattige der
 kom til hende / tog hun venlig oc beles-
 ven imod / oc lod ingen gaa bedroefed
 fra sig / som io aff hende fick enten Trost
 eller Forhaabning; oc meestendeelen med
 Penge blesoe hiulpsne / endoc tit med
 hendis Formuis Formindskelse; Thi i
 det / som hun gaff Christo i hans Lem-
 mer / holdt hun ingen Maade; der udi
 V B D lig / som i sine Gasver oc Bel-
 gierninger at uddeele giør ofver alle
 Maade. Mange Fattige tog hun til sig
 udi sit eget Huus / mange end oc sodde
 ved sit eget Bord. Med sine Benner
 holdt hun aldrig nogen Tjd Gaaesbud /
 hun

hun jo Dagen næst effter skickede de Faa-
 tige en deel aff de beste Kætter / huilcken
 hendis Kundhed oc Gasve mildhed
 mange endnu med fuld Mund haade
 vidner om oc berømmer. Icke heller
 hafver hun i hendis leuende Lifsve allee-
 niste villet giort Got / men end oc effter
 sin Dod hafver aff sin store Kundhed eff-
 terladt en god Trøst for arme betrængde
 Mennisker / huilcke hun hafver testa-
 menteret Otte Hundrede Rigsdaler /
 aff huis Rente nogle visse skulle fødis oc
 underholdis. Oc huad ville vi tale om
 den synderlige Kierlighed oc Liberalitet,
 som hun bevisste imod hendis Børn /
 Børne, Børn / Børne, Børns Børn /
 oc alle hendis Slect? Alle Lyckens Gas-
 ver brugte hun ickun / som en Anleed-
 ning oc Middel til at giøre Got / til huil-

cket at udøisse / hun aldrig fattedis Willie /
 men tiit Læylighed oc Effne. Mod hen-
 dis Venner oc Naboer vnsde hun sig
 tiensfsærdig oc villig / nectede aldrig no-
 gen sin Tieniste / huor udi hun dennem
 kunde gaffne oc hielpe: Alltid omhygge-
 lig for / at søye sig effter en huer / oc for-
 tiene vel aff alle; oc saaledis med Gm-
 hed / Tienstvillighed / oc Belgjort til-
 bandt den heele By baade til sin Tieniste
 oc Berømmelse.

Alltid meente hun vel om alle / var
 ingen imod; stiftede oc elskte gierne
 Fred / raadde fra Laster / tilskyndede til
 Dyder. Oc huor var hun bestandig i
 hendis Venskab! Huor trofast i hendis
 Ord! Huor sandru! Huor oprietig! Huor
 sindig! Saa mild / saa venlig / saa be-
 lefsen / saa yndig / at hun med Guld voc-
 tede

tede sig / hun aldrig enten med Ord eller
 Gierninger / skulle laste eller fortørne
 nogen: Oc endoc imod hendis Tieniste-
 Folck / var hun icke / som ellers mange /
 barst oc streng / men from oc lemsældig /
 oc med saadan en Stilhed oc Sactmo-
 dighed forvaltede sin gandske Huushold-
 ning / at næppe nogen skulde mercke /
 hun hassde dermed at bestille / naar hun
 dog hassde allermest. Oc som hun al-
 tid var dydig / sædelig oc skickelig / saa
 holdt hun oc saa ved i hendis høye Al-
 derdom / oc var altid sig self lig / uden
 Forandring: Thi ingen aff de 11. dyder
 saais hos hende / som Alderdommen el-
 lers pleyer at følge / enten Vanskelighed /
 eller Knardurenhed / eller Klyncken oc
 Klagen / eller formegen Kærigheds. Ved
 hvilcken Dyders Guldkommenhed / oc
 Eij u straf

u-straffelige Leffnets Forhold hun vandt
 sig allis Kierlighed oc Velbehag / langt
 lykkeligere / end den øverste Hedning-
 gernis Gud / Jupiter, der icke kunde
 velbehage alle. Oc at vi med saa Ord-
 skal beskriue mange oc store Dyder / da
 kand vi med Sandhed sige / at hos hen-
 de sandtis alle de Dyder / aff hvilke en
 eeniste kand giøre andre næstkundig.
 Saadan denne Salige Matrons Be-
 rømmelse maa alle ihukomme / alle tale
 om / alle skrifue om / alle udbrede / dog
 ingen tilfulde. Oc paa saadant et Ver-
 ligt oc Christeligt Liiff fulgte det paa / at
 hun en gang maatte døe / paa det hun
 aldrig siden skulle kunde døe. Men
 som hendis gandske Liiff var intet /
 uden en idelig Døds Betrættelse / tog
 hun med Frimodighed oc Standhaft-
 tig,

tighed imod Dødsens Tilkommelse /
 som skulle gøre en ønskelig oc salig En-
 de paa dette Luff / oc vederlegge dets
 Ulselhed / med det ævige oc salige Luff.
 Det er nu snart et Aar siden hun med
 Svaghed oc allehaande Skrøbelighed
 begyndte at hiemsøgis / oc effter Haan-
 den at finde atskillige slauges Stød oc
 Tilfælder / som den høye Alder gierne
 pleyer at føre med sig. I synderlighed
 bleff hun / som gamle Folk meest finder /
 plaget med en slymactig Vædske (oc
 Materie) som satte sig paa Brystet / nu i
 Decembri sidst forleden / oc forarsage-
 de en sterck Hoste / saa hun heele Dage
 oc Nætter maatte holde ved at hoste /
 hærke oc spytte. Der effter saldt der fra
 Hofvedet oc Brystet et sterck oc salt Flod
 ned paa de nederste Lemmer / saa hendis
 Been

Been oc Fodder blefve hoffne / huilcket
 dog igien ved tienglige oc krafftige Medi-
 camenten, som blefve brugte / satte sig
 bort / huor ofoer hun fick god Forhaab-
 ning til Sundhed igien at erlange;
 Men det Onde bleff icke længe borte/
 men kom strax igien verre oc flemmere/
 oc angreb Fodderne oc Beenene / oc
 faaledis effter Haanden suæckede alle
 hendis Seener oc Kræffter / at / huer
 gang hun vilde begynde at gaa / oc satte
 sine Fodder til Jorden / gaff hun sig yn-
 ckelig fast ved huert Trim / oc Knæene
 for Matthed oc Svaghed begyndte at
 hengle oc siuncke: Midler Tid tæenckte
 hun idelig paa det Himmelske / oc søgte
 sin Siigdoms beste Lindring oc Lættelse
 i Guds Ords Læfning / i hendis
 Venners gudelige Samtale / oc fornem-
 meli-

meligen i hendis Stæle. Sørgeris Om-
 giengelse; Oc alle de Ord / der hørdtis
 aff hendis Mund / vare intet andet /
 end et Vidnißbyrd om / at hun var feed
 aff dette Luff / oc forsickret om det ævige.
 I saadan en Tilstand dross hun moren
 et heelt Aar bort / indtil nu om Natten
 imellem den 11. oc 12. Octobris sidst for-
 gangen / da Floddet / som sad i Beenene /
 flyttede sig der fra op for hendis Bryst /
 oc lod sig see at tegne til Døden. Thi
 baade bleff hun saa der osver affmæctig /
 at hun næppe kunde drage sin Aande /
 tilmed bleff hendis Maal hende tungt oc
 besværligt / kunde ingen Roe faae paa
 hendis Legeme / ingen Søffn i hendis
 Øyen. Oc uanseet alle de Raad oc
 Middeler blesoe brugte / som Siugdom-
 mens Bessaffenhed / oc den Siugis Ley-
 lig

lighed kunde jordre / oc hendis fiere
 Børn oc Børne. Børn / intet efterlod /
 som kunde tiene til hendis Helbrede / saa
 kunde dog Siugen i det suage gamle Le-
 geme / icke succckis eller borttagis. Der-
 fore lod hun til sig kalde den Hæderlige
 oc Høylærde Mand / Magister Hendrich
 Bornemand / Sogne-Præst til Vor Frue
 Kircke / oc Prouist i Sockelunds Herred /
 som med det hellige oc høyhæderlige Nad-
 veris Sacramente styrckede hendis
 Siæl / oc den Gudeligen oc Christeligen
 til Himmelen beridde. Som hun nu
 med den dyrebare oc hellige Tære Penge
 var forsamlet oc vederquæget / oc haffde
 taget sidste Affskeed med hendis fiere
 Børn / Børne. Børn oc Børne. Børns
 Børn / sampt Slectinge oc Suogre hen-
 soff hun sødclig oc salig udi Hæren / oc
 ofver

oføerlesøerede sin Siæl til Gud / huor fra
 den var kommen / oc det nu forleden den
 17. Octobris i indeværende Aar 1677.
 der Klocken var 9. der hun haaffde leføet
 her paa Jorden Tredisøe Tusind / Fem
 Hundrede / Siuiff oc Tressindstyøve Da-
 ge / oc Ni Timer. Saaledis oføerstrid-
 de oc endte hun / mæet aff Dage oc Ar-
 beyde / dette Lifsøis store Nøyesømmelig-
 heder / oc erlangede derfore den ævige
 Heris oc Salighes oføerflødige oc u-en-
 delige Rjgdom / huor hun nu / frj fra ald-
 Dødsens Fryet / omringet med den
 Himmelske Hærskariss / oc de udvalde
 Siælis Mangsøldighed / som med Glæ-
 de oc Lyck. Ønsfning toge imod hendis
 hellige Siæl / svinger for sin G V D en
 ævig oc u-affladelig Triumph- oc Seøer-
 Sang i Himmelen.

Seer

Seer her / I fornemme Matroner /
et stort oc prisseligt Gudsfryetigheds / Ver-
barheds / oc Dyderigheds Exempel / oc
stræber effter at naae ligesaadan en
Dyds Fuldkommenhed / saa
naaer I oc ligesaadan en
Veris ll-dødelighed.

Her endis Moders Luff / mens Dyden
skal I finde
Optegnet i Guds Bog / oc ævig i vort
Minde.

